

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z powództwa G. spółki akcyjnej w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o wymierzenie kary pieniężnej
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 12 maja 2023 r., sygn. VII AGa 1579/22,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 24 lipca 2024 r.,
wniosku powoda o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego
Tomasza Przesławskiego wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II NSK
121/23

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

W dniu 13 września 2023 r. do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego wpłynęła skarga kasacyjna powoda G. spółki akcyjnej w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 12 maja 2023 r., sygn. VII AGa 1579/22. Zarządzeniem z dnia 15 września 2023 r. wyznaczono skład orzekający w osobie SSN Tomasza Przesławskiego.

Pismem z 19 października 2023 r. pełnomocnik powoda G. spółki akcyjnej w W. wniósł o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Przesławskiego wymogów niezawisłości i bezstronności;

stwierdzenie, że wobec SSN Tomasza Przesławskiego zachodzą przesłanki wskazane w art. 29 § 5 SNU, które mogą powodować, że w okolicznościach sprawy orzekanie tego sędziego może doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik tej sprawy', z uwzględnieniem jej charakteru oraz o wyłączenie SSN Tomasza Przesławskiego od rozpoznania sprawy. Ponadto na podstawie art. 29 § 9 pkt 2 uSN wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie wskazanych we wniosku dowodów.

W uzasadnieniu przedmiotowego wniosku pełnomocnik powoda wskazał na okoliczności uzasadniające żądanie stwierdzenia zachodzenia w przypadku naruszenia wymogów (standardów) bezstronności i niezawisłości SSN Tomasza Przesławskiego, tj. na okoliczności towarzyszące jego powołaniu, postępowanie po powołaniu oraz okoliczności sprawy II NSK 121/23.

W pierwszej kolejności wnioskodawca przedstawił zastrzeżenia dotyczące sposobu powołania ww. sędziego na stanowisko sędziowskie w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Jak podniósł, wadliwość wynikająca z powołania sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) pozwala na stwierdzenie braku bezstronności sądu w składzie obejmującym SSN Tomasza Przesławskiego w wymiarze ustrojowym oraz sformułowania domniemania faktycznego osobistego braku bezstronności po stronie SSN Tomasza Przesławskiego. Ponadto dodał, że fakt powołania Tomasza Przesławskiego na wniosek ww. organu przekreśla możliwość, aby sąd w składzie go obejmującym był niezależny i niezawisły w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Następnie podniósł, że wadliwość wynikająca z powołania sędziego przez ww. organ skutkuje niezgodnością obsady sądu ze standardem konstytucyjnym, unijnym i standardem konwencyjnym, wskazując przy tym na orzecznictwo SN, TSUE i ETPCz. Wnioskodawca dodał ponadto, że SSN Tomasz Przesławski zdecydował się na kandydaturę do Sądu Najwyższego, pomimo zagrożenia dla gwarancji procesowych

podśądnych, w tym prawa do rozpoznania sprawy przez sąd bezstronny i niezawisły.

Przedstawiając okoliczności dotyczące postępowania SSN Tomasza Przesławskiego po powołaniu, wnioskodawca podniósł, że sędzia ten zgłosił swoją kandydaturę i objął funkcję Prezesa Izby Dyscyplinarnej, zdaniem wnioskodawcy „wewnętrznego tworu funkcjonującego w ramach Sądu Najwyższego dotkniętego kwalifikowanymi wadami niezgodności z Konstytucją RP”. Pomimo powyższego oraz wydania przez TSUE postanowienia z 8 kwietnia 2020 r. o zastosowaniu środków zabezpieczających w sprawie C-791/19, SSN Tomasz Przesławski nie zdecydował się na zawieszenie prac Izby Dyscyplinarnej.

Wskazując na okoliczności sprawy II NSK 121/23, wnioskodawca podniósł, że pozwanym jest organ władzy wykonawczej, co powoduje szczególną konieczność zagwarantowania powodowi rozpoznania sprawy przez sąd bezstronny i niezawisły, w składzie którego zasiadać będą sędziowie, których niezależność nie będzie budzić niczych wątpliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek pełnomocnika powoda G. spółki akcyjnej w W. o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Przesławskiego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu w sprawie II NSK 121/23 podlega odrzuceniu.

Zgodnie z treścią przepisu art. 29 § 5 uSN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności sędziego).

Stosownie do treści przepisu art. 29 § 9 uSN, wniosek inicjujący test niezawisłości i bezstronności sędziego powinien – pod rygorem jego odrzucenia bez wezwania do usunięcia braków formalnych (art. 29 § 10 uSN) – czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 (pkt 1) oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (pkt 2). Skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, oczywiste jest, że nie wystarczy wskazanie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w szczególności ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (przykładowo czynności jurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2022 r., III CB 5/22 wraz z licznymi zarządzeniami powołanymi w jego uzasadnieniu).

Wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności musi być zatem skonkretyzowany zarówno w odniesieniu do osoby sędziego, jak i do okoliczności sprawy.

Wniosek pełnomocnika powoda G. spółki akcyjnej w W. nie czyni zadość wskazanym wymaganiom. Wprawdzie wnioskodawca wskazuje na okoliczności towarzyszące powołaniu SSN Tomasza Przesławskiego (powołanie na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw), jednak nie wskazuje na żadne okoliczności dotyczące postępowania SSN Tomasza Przesławskiego po powołaniu na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Sam fakt orzekania przez ww. sędziego oraz kandydowania na

funkcję Prezesa Izby nie może przesądzić o braku spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności.

Ponadto, wnioskodawca nie wykazał okoliczności, iż ze względu na charakter sprawy zainicjowanej skargą kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 12 maja 2023 r., sygn. VII AGa 1579/22, deficyt niezawisłości czy bezstronności SSN Tomasza Przesławskiego może wywrzeć wpływ na wynik tej sprawy. Wskazane okoliczności towarzyszące powołaniu SSN Tomasza Przesławskiego mają charakter ogólny i mogłyby oddziaływać na ocenę dochowania standardu niezawisłości i bezstronności w każdej sprawie rozpatrywanej przez tego sędziego, co w oczywisty sposób ignoruje brzmienie art. 29 § 5 uSN.

Podobnie ocenić należy powołanie się na rzekomą niekonstytucyjność Krajowej Rady Sądownictwa działającej w reżimie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. jako hipotetyczne i gołosłowne. W tożsamy sposób należy również ocenić twierdzenia o tym, że sędzia Sądu Najwyższego powołany z udziałem tak ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa nie daje gwarancji niezależności i bezstronności w orzekaniu, co skutkuje niezgodnością obsady sądu ze standardem konstytucyjnym, unijnym i konwencyjnym.

Wnioskodawca nie powołuje, ani nie przedstawia – wbrew obowiązкови z art. 29 § 9 pkt 2 uSN – dowodów, które prowadziłyby do powyższych wniosków. Dokumentacja załączona do przedmiotowego wniosku m.in. dotycząca udziału sędziego w procedurze konkursowej na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego oraz objęcia funkcji administracyjnej Prezesa Izby jeszcze nie przesądza o istnieniu braku niezawisłości i bezstronności sędziego. Nie dowodzi ona zachowań sędziego, które ujawniałyby ten brak, bowiem nie ma wystarczającego odniesienia do sprawy w, której sędzia ten został wyznaczony do orzekania. Inaczej mówiąc nie przedstawia okoliczności, które mogłyby skutkować wątpliwościami co do braku niezawisłości i bezstronności sędziego w tej konkretnej sprawie. W tym miejscu zaznaczyć jeszcze trzeba, że gdyby same zastrzeżenia odnoszące się do procedury powołania sędziego były wystarczające dla stwierdzenia jego braku niezawisłości i bezstronności, ustawodawca sam by o tym przesądził,

a dokonywanie tzw. testu niezawisłości i bezstronności byłoby bezprzedmiotowe, gdyż jego wynik byłby przesądzony.

Wykazane braki wniosku, zgodnie z art. 29 § 10 zd. 1 uSN stanowią podstawę do jego odrzucenia.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ms]